

МЕДИЦИНСКИ УНИВЕРСИТЕТ – ПЛЕВЕН
ФАКУЛТЕТ „ОБЩЕСТВЕНО ЗДРАВЕ”

КАТЕДРА „ОБЩЕСТВЕНОЗДРАВНИ НАУКИ”

Паулина Христофорова Кирова

АНАЛИЗ
НА ПОЛИТИКИТЕ НА ОБЩИНИТЕ
В РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
В ОБЛАСТТА НА ОБЩЕСТВЕНОТО ЗДРАВЕ –
РЕАЛНОСТИ И ПЕРСПЕКТИВИ

А В Т О Р Е Ф Е Р А Т

š ö

: 7. Здравеопазване и спорт

: 7.4. Обществено здраве

**: „Социална медицина и организация на
здравеопазването и фармацията“**

Научни ръководители:

· - ,
· - ,

Официални рецензенти:

· ,
· - ,

Плевен
2015 г.

СЪДЪРЖАНИЕ

ВЪВЕДЕНИЕ	5
I. ЦЕЛ, ЗАДАЧИ И МЕТОДОЛОГИЯ НА ПРОУЧВАНЕТО	7
II. РЕЗУЛТАТИ ОТ СОБСТВЕНИ ПРОУЧВАНИЯ	12
1. Оценка на възможностите на местните органи на управление за разработване на общинска здравна политика чрез анализ на нормативно-правните актове, регулиращи дейността им	12
2. Идентифициране участието на гражданите в приемането на решения и съществуващите механизми на взаимодействие на общините със структурите на гражданското общество	26
3. Секторни политики на общините, оказващи влияние върху здравето	29
4. Методически подходи за оценка на влиянието на местните политики и регулации върху здравето чрез оценка на въздействието на общински план	44
5. Проучване на обществените потребности от създаване на общинска здравна политика	44
6. Концепция за здравна политика на общинско ниво	52
III. ОБСЪЖДАНЕ НА РЕЗУЛТАТИТЕ	53
ИЗВОДИ	58
ПРЕПОРЪКИ	60
ПРИНОСИ	62
ЗАКЛЮЧЕНИЕ	63
СПИСЪК НА НАУЧНИ ПУБЛИКАЦИИ И СЪОБЩЕНИЯ, СВЪРЗАНИ С ДИСЕРТАЦИОННИЯ ТРУД	64
S U M M A R Y	65
ИЗПОЛЗВАНИ СЪКРАЩЕНИЯ	

E ó

-

ó

ó

ó

ó

ó

ó

“Здравната помощ е важна детерминанта на здравето. Начините на живот са важни детерминанти на здравето. Но... има фактори в социалната среда, които определят достъпа до здравни услуги и влияят върху избора на начин на живот на първо място.”

Маргарет Чан, СЗО, Генерален директор

ВЪВЕДЕНИЕ

.

,

.

,

.

-

.

:

-

,

,

,

,

;

-

,

,

;

-

,

168

335

I. ЦЕЛ, ЗАДАЧИ И МЕТОДОЛОГИЯ НА ПРОУЧВАНЕТО

1. ЦЕЛ НА ПРОУЧВАНЕТО

2. ЗАДАЧИ НА ПРОУЧВАНЕТО

(1)

(2)

(3)

(4)

(5)

(6)

3. ОБЕКТ И ПРЕДМЕТ НА ПРОУЧВАНЕТО

-
-
-

:

;

;

4. ИЗСЛЕДОВАТЕЛСКА ТЕЗА

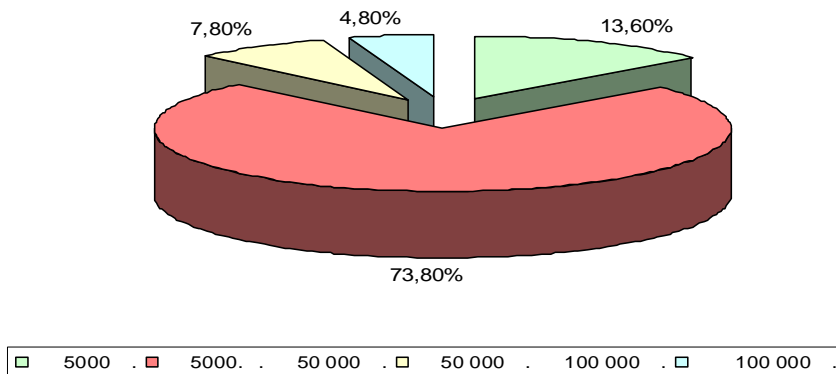
5. ПОСТАНОВКА НА ПРОУЧВАНЕТО

- 2013 .

264 .

168 (64%).

(фиг. 1).

Фиг. 1. Разпределение на отзовалите се общини по брой на населението

17 84 . ó
 400 , 121 000
 2011 . 400
 335. 335 (табл. 1).

Табл. 1. Демографски и социални характеристики на участвалите в изследването граждани

Категория	Брой и дял (в %) според категорията
	- ó 149 (44%) - ó 186 (56%)
	- 30 . ó 59 (17.6%) - 31-45 . ó 116 (34.6%) - 46-60 . ó 105 (31.3%) - 60 . ó 55 (16.4%)
	- ó 236 (70.4%) - ó 99 (29.6%)
	- ó 125 (37.3%) - ó 104 (31.0%) - ó 14 (4.2%) - ó 9 (2.7%) - ó 27 (8.1%) - ó 45 (13.4%) - ó 11 (3.3%)
	- - ó 3 (0.9%) - ó 20 (6%) - / ó 190 (56.7%) - ó 122 (36.4%)
	- ó 210 (62.7%) - / ó 70 (20.9%) - / ó 26 (7.8%) - ó 29 (8.7%)
	- ó 41 (12,2%) - ó 145 (43,3%) - ó 124 (37%) - ó 19 (5,7%) - ó 6 (1,8%)

(75,8%),

(табл. 2).

Табл. 2. Разпределение на изследваните лица по групи (брой и %)

№	Таргетни групи	Предвидени лица	Отзовали се лица	% на отзоваване
1		264	168	64%
2		400	335	83,8%
		664	503	75,8%

6. МЕТОДИ НА ПРОУЧВАНЕТО**6.1. СОЦИОЛОГИЧЕСКИ МЕТОДИ****► Анкетен метод**

33 2

- 35

6

► **Документален метод**

šLakorda Webö

6.2. СТАТИСТИЧЕСКИ МЕТОДИ

Microsoft Office Excel 2010 SPSS for Windows v.16.1.

II. РЕЗУЛТАТИ ОТ СОБСТВЕНИ ПРОУЧВАНИЯ

1. Оценка на възможностите на местните органи на управление за разработване на общинска здравна политика чрез анализ на нормативно-правните актове, регулиращи дейността им

1.1. Териториално разпределение, брой и големина на общините в Република България

Дата	Брой общини	Обща площ (кв. км)	Площ на общините (кв. км)	Процент (%)	Обща площ (кв. км)	Площ на общините (кв. км)	Процент (%)
01.01.2015	265	6000	180	3.1%	6000	180	3.1%
22.07.2014	177	6000	226	3.8%	6000	226	3.8%
		100 000	10 000	10,3%	100 000	10 000	10,3%
		20 000	66	3,3%	20 000	66	3,3%
		57			57		

1.2. Нормативно-правни актове, регулиращи дейността на местните органи на самоуправление

Кмет	Общински съвет
	,
,	
-	, ,
, ,	, -
, ;	, ; - -

Закона за регионалното развитие.

1.3. Правомощия на общините по отношение на здравето, регламентирани в специалните закони

- ⇒
- ⇒
- ⇒
- ⇒

(1) Нормативна уредба на правомощията на общините в областта на бюджетната и фискална политика

➤ , .
 , -
 -

➤ **Закона за насърчаване на инвестициите** -

➤ , -
 ,

Закона за лечебните заведения. -

*могат да финансират лечебни заведения за изпълнение на
общински здравни програми* ,

➤ **Закона за приватизация и следприватизационен контрол**

. 80% , -

➤ **Законът за здравето**

населените места, в които е установена зависимост между замърсяването на околната среда и здравето състояние на населението.

общините могат да подпомагат дейности по профилактика и лечение на социално слаби, безработни и други лица, които имат регистрация за постоянен адрес в съответната община.

➤ **Закон за социално подпомагане.**

➤ **Законът за интеграция на хората с увреждания**

отдих, спортна база и транспорт за децата, учениците и учителите; стипендии и специални помощи на ученици.

➤ **Закон за закрила и развитие на културата**

➤ **Законът за народните читалища**

➤ **Закон за обществените библиотеки.**

(3) Нормативна уредба на правомощията на общините в областта на околната среда, териториалното и селищното устройство и сигурността на гражданите

➤ **Закона за опазване на околната среда**

➤ **Закона за чистотата на атмосферния въздух.**

➤ **Закон за защита от шума в околната среда** :

;

;

;

➤ **Закон за водите.**

➤ **Закон за горите.**

ó

➤ **Закон за почвите.**

➤ **Закон за подземните богатства,**

➤ **Закон за биологичното разнообразие,**

➤
ефективност,

Закон за енергийната

➤ Законът за защита на животните

➤ Законът за управление на отпадъците

➤
Закон за устройство на територията

· -
, , , , , -
, , , , , -
· , -
, , -
·

➤ **Закона за пътищата**

·
· ,
·

➤ **Закона за движение по пътищата**

· -
· -
· -
·

➤ **Закона за автомобилните превози.**

, ,

➤ **Законът за защита при бедствия**

,
· -
·
·

➤
, , ,
Закон за ветеринарно-меди-
цинската дейност.

(4) Нормативна уредба на правомощията на общините в областта на стил и начин на живот

➤ Закон за физическото възпитание и спорта -

, -

, -

.

, -

, -

, -

, -

.

-

➤ Закон за здравето

регионални(?), -

.

, -

.

.

.

➤ Закон за борба срещу противообществените прояви на малолетните и непълнолетните -

.

-

, -

, -

.

➤ Законът за младежта

(фиг. 2).

 <p>ОБЩИНА</p>	<i>Секторни политики/отговорности</i>
	транспорт б
	устройство на територията –
	околна среда –
	обществен ред и защита при бедствия и аварии –
	социални услуги –
	здравеопазване -
	спорт -
	образование -
	жилища -
	стил и начин на живот –
	култура –
	икономика –
управление на общинската собственост –	

Фиг. 2. Секторни отговорности на общините в Република България

2. Идентифициране участието на гражданите в приемането на решения и съществуващите механизми на взаимодействие на общините със структурите на гражданското общество

➤ **Закон за пряко участие на гражданите в държавната власт и местното самоуправление.** референдум, гражданска инициатива общо събрание на населението.

2.1. Законови регламенти, които изискват гражданско участие в процеса на приемане на решения

➤ **Закон за публичните финанси. Законът за общинския дълг**

➤ **Законът за устройство на територията**

➤ **Закон за защита от шума в околната среда,**

➤ **Закона за опазване на околната среда**

➤ **Законът за управление на отпадъците**

➤ **Закона за младежта.**

2.2. Законови регламенти, които допускат гражданско участие в процеса на приемане на решения

➤ **Законът за нормативните актове** 14-

➤ **Законът за регионалното развитие**

➤ **Закона за местното самоуправление и местната администрация**

2.3. Форми на участие на гражданите в процесите на вземане на решения

➤ Законът за местното самоуправление и местната администрация

✓ *Внасяне на предложения и становища в органите на местното самоуправление и местната администрация;*

✓ *Участие в заседанията на постоянните и временни комисии на общинските съвети на граждани – експерти;*

✓ *Създаване на младежки съвети/младежки парламенти -*

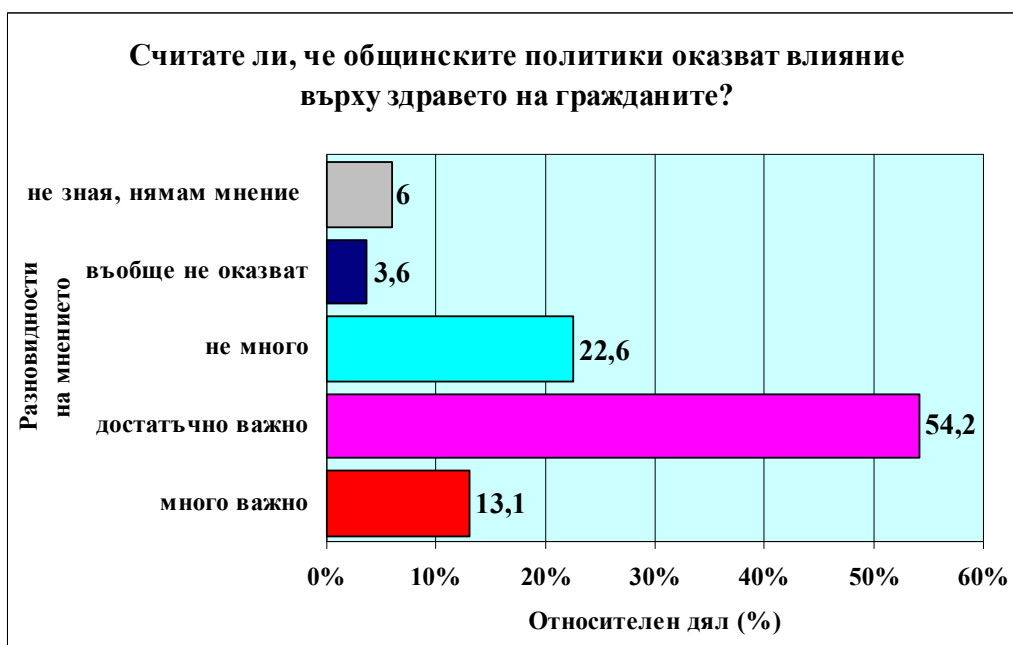
общински консултативни съвети по въпросите на младежта,

✓ *Обществени съвети и инспекции б*

3. Секторни политики на общините, оказващи влияние върху здравето

3.1. Резултати от проведено социологическо проучване сред общините в Република България

(фиг. 3). 10%

Фиг. 3. Мнение за влиянието на общинските политики върху здравето на гражданите

образованието

158 (94%)

9 (5,4%)

Екологичните проблеми

125 (73,8%)

37 (32,2%)

98 (58,3%)

културните програми,

, 64 (38,1%) ,

фиг. 4.

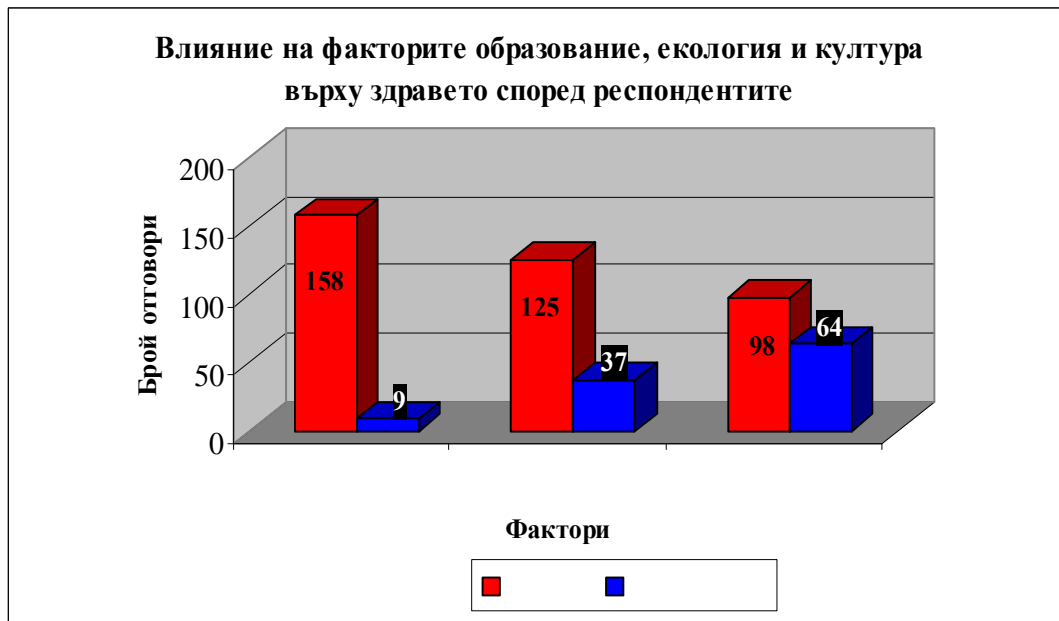
ó 136 (81%)

§

ö 2 (1,2%) ,

113 (67,3%)

- 51 (30,4%)

Фиг. 4. Влияние на факторите образование, екология и култура върху здравето според респондентите

45 (26,8%)

§

ö, §

ö, §

ö, §

ö.

108 (64,3%)

5 (3%)

- 125 (74,4%) ; 5

(3%)

, 25 (14,9%)

116 (78,6%) (19,6%)

- 91 (54,2%),

ó 18 (10,7%), 10 (6%) 12 (7,1%)

, 35 (20,8%) ó

ó 51 (30,4%),

ó 105 (62,5%)

-

, 15 (8,9%)

43 (41,7%)

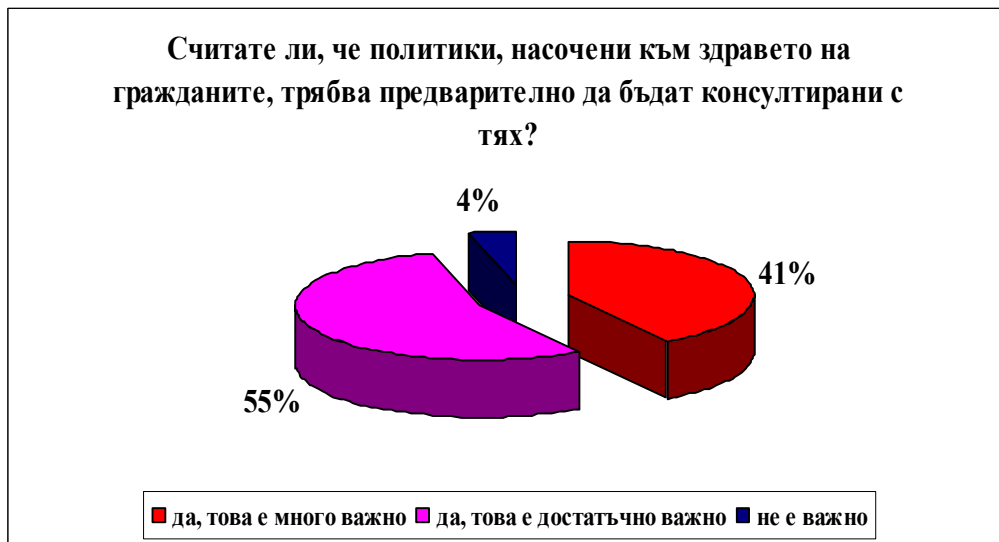
(), 31 (30,1%)

8%

124 (73,8%) -

, 43 (25,6%)

160 (95,2%) , 7 (4,2%)
 . , 159 (94,6%) ,
 . 69 (41,1%) ,
 . 83
 , 6 107 (63,7%)
 , 16 (9,5%)
 , 23 (22,8%)
 101 , 11 (10,9%)
 , 6 (5,9%) ,
 , 48 (47,5%) , 13 (12,9%)
 , ,
 , (фиг. 5).

Фиг. 5. Мнение относно предварително консултиране с гражданите на политики, насочени към здравето

127 (76%) , (22,7%) ,

115 (69,3%) , ó 41 (24,6%), 10 (6%)

25 (14,9%) ,

ó 98 (64,3%). ó 35 (20,8 %) ó

54 (35,3%)

5 (3%) . Над една четвърт (25,5%) от респондентите считат, че осъществяване на програми за подобряване на достъпа до здравни услуги не е общинска отговорност.

53 (35,9 %) . 108 (64,3%) , 60 (35,8%) ,

109 (65,2%) . 32 (19 %) -

š

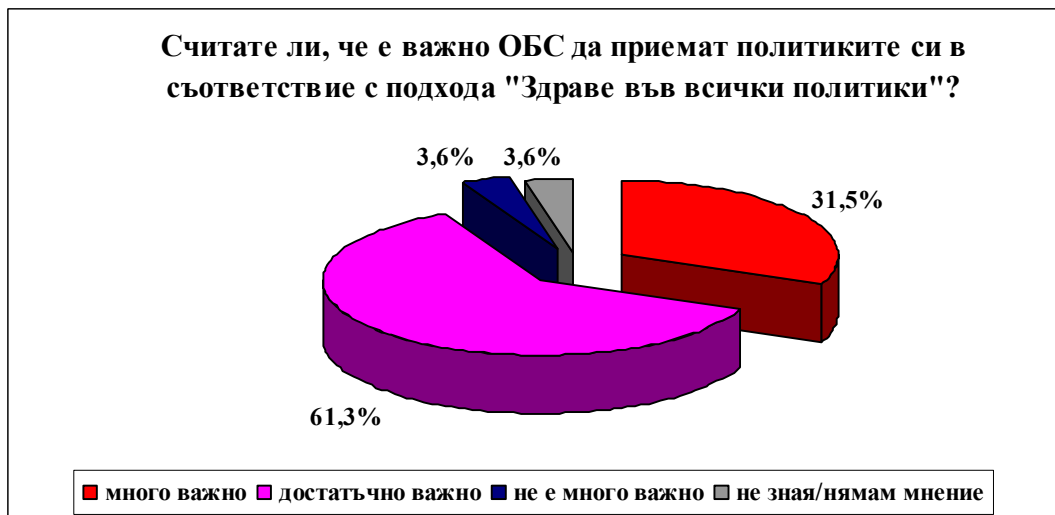
ö (фиг. б). 22 (13,3%) ,

3 (1,8%) .

144 (85,7%) .

š

/ ö
š ö

Фиг.6. Мнение относно важността общинските съвети да формират политиките си в съответствие с подхода „Здраве във всички политики”

34 (20,2%)

идентифицират

трите най-важни проблема

132 общини,

► Демографски проблеми, заболяемост, смъртност и зависимости

► **Здравна инфраструктура – благоустроени лечебни заведения със съвременно оборудване за активно лечение и адекватни грижи за застаряващото население**

(11),

().

§

ö.

► **Наличие и квалификация на специалистите в областта на здравеопазването**

ó

46

ó

► **Достъп до извънболнична и болнична помощ**

27

25

► **Финансови ресурси**

21

§

► **Профилактика на неинфекциозните заболявания**

(),
(),
().

► **Здравна култура**

(),

(),

Като основни проблеми са идентифицирани още:

;

;

добри прак-

тики

► **Дейности по профилактика и промоция на здравето**

š ö ó

()

š

" -

(12)

13

:

(),
(),

► Дейности по осигуряване на достъп до медицинска помощ и по поддържане и оборудване на лечебни заведения

20 000 ,

,

,

:

();

();

;

-

;

š

ö -

(,

),

(),

();

2008 .

().

()

► **Дейности за осигуряване на здравословна жизнена среда**

► **Взаимодействие с държавни институции и неправителствени организации в областта на здравето**

().

() - () ,

► Общински програми стратегии в областта на здравето

, /
.
- , (),
(), -
, ,
.

► Други дейности в областта на здравето

2007 ó 2013 .
().

3.2. Анализ на секторните политики на Община Плевен, оказващи влияние върху здравето

, ,
:
 (,
;
().
 ;
 ;
 ,
;
 .

(2) Условия на живот и работа – безработица, жилища, образование

50 (Община Бургас);
(Община град Добрич);
(Община град Добрич);
(Община Кюстендил,
Община Плевен, Община Бургас);
(Община Велико Търново);
(Община
Благоевград);
(Община Кюстендил).

(3) Социална среда – общество и обществени връзки, култура

(Община Бургас);
(Община град Добрич);
(Община Аксаково, Община Благоевград).
„Животът
като малка сцена на толерантност”,

(4) Фактори, свързани с индивидуалния начин на живот

;

2014 .

(Община Враца,
Община Плевен, Община Бургас).

2014 .

§

õ.

õ,

(5) Система на здравеопазване

14 , 31

23 - . 2013 . 2

(Община Плевен).

ó

5.1. Очаквания на гражданите за провеждане на общински политики в областта на общественото здраве: доколко е важно общината да разработва и финансира програми за подкрепа на здравословен начин на живот и за подобряване на достъпа до медицинска помощ

5.1.1. Здравословен начин на живот

ŠСпортьт е здравеö (73,4%) 5 (1,5%)

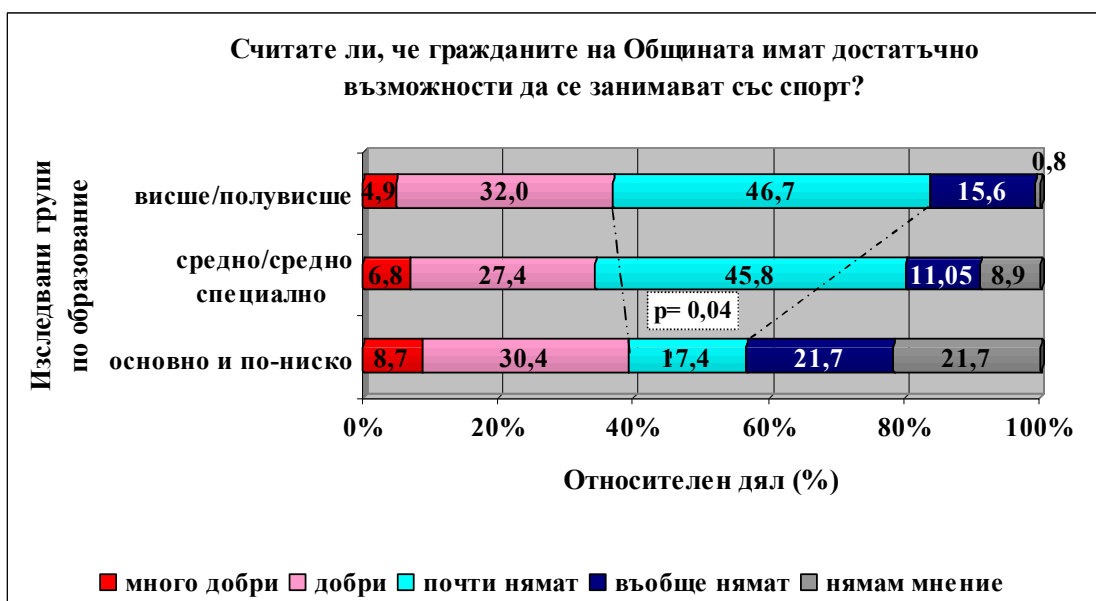
109 (35,6%)

45

(13,4%)

(p=0,004)

(фиг. 7).

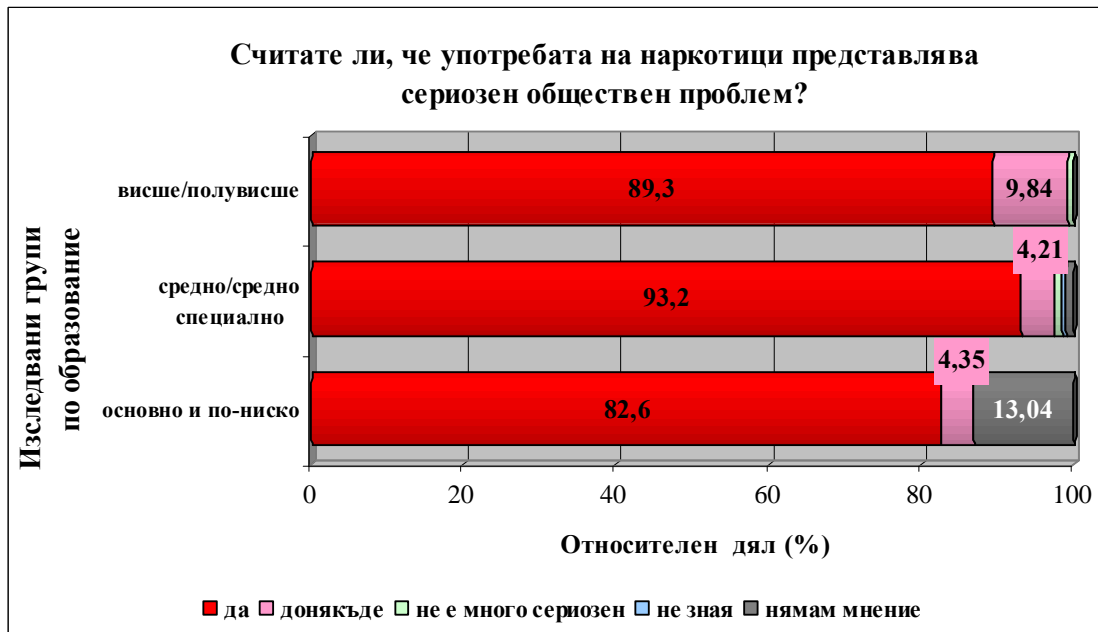
Фиг. 7. Влияние на образованието на респондентите върху мнението за възможността на гражданите да се занимават със спорт

305 (91%)

3 (0,9%)

(= 0,001)

(фиг.8).

Фиг. 8. Влияние на образованието на респондентите върху мнението за употребата на наркотици като сериозен обществен проблем

(20,3%).

116 (34,6%)

52 (15,6%)

179 (53,4%)

48 (14,3%)

131 (39,1%)

39 (11,6%)

43 (12,8%),

79 (23,6%)

¾ (72,5%)

92 (27,5%)

(85,4%)

5 (1,5 %)

5.1.2. Достъпност до медицинска помощ

148 (44,1%)

153 (45,7%)

(21,2%)

(49,3%)

90

(26,8%)

91 (27,1%)

(46,5%).

88 (26,3%)

253 (75,5%)

48 (14,3%), 34 (10,1%)

300 (89,5%)

14 (4,2%)

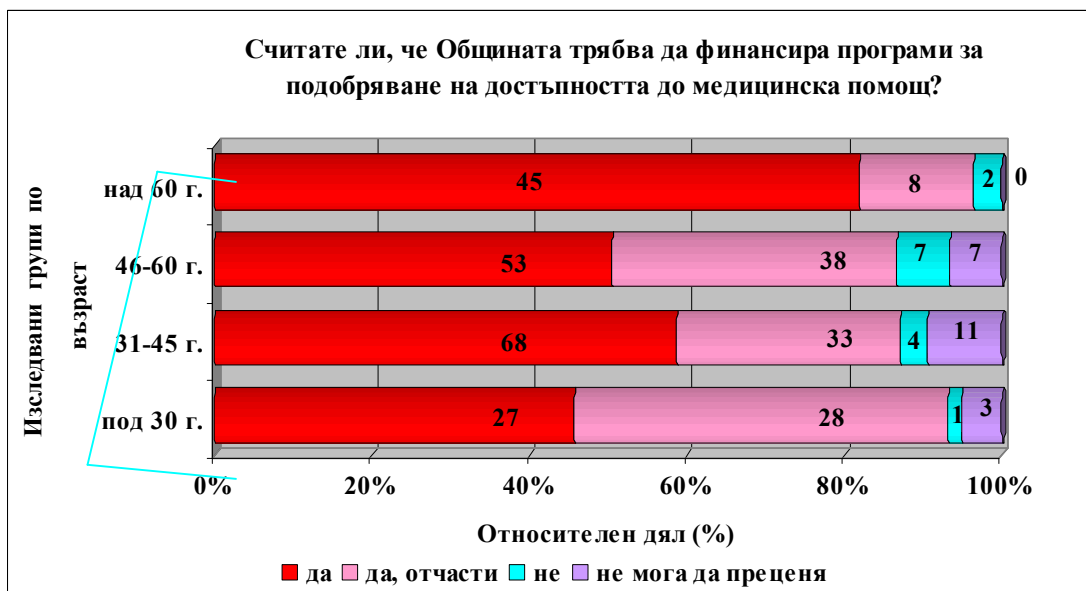
(= 0,002)

60

(фиг. 9).

28 (8,4%)

16 (4,8%)

Фиг. 9. Разпределение на влиянието на възрастта на респондентите върху мнението им за необходимостта общината да финансира програми за подобряване на достъпността до медицинска помощ

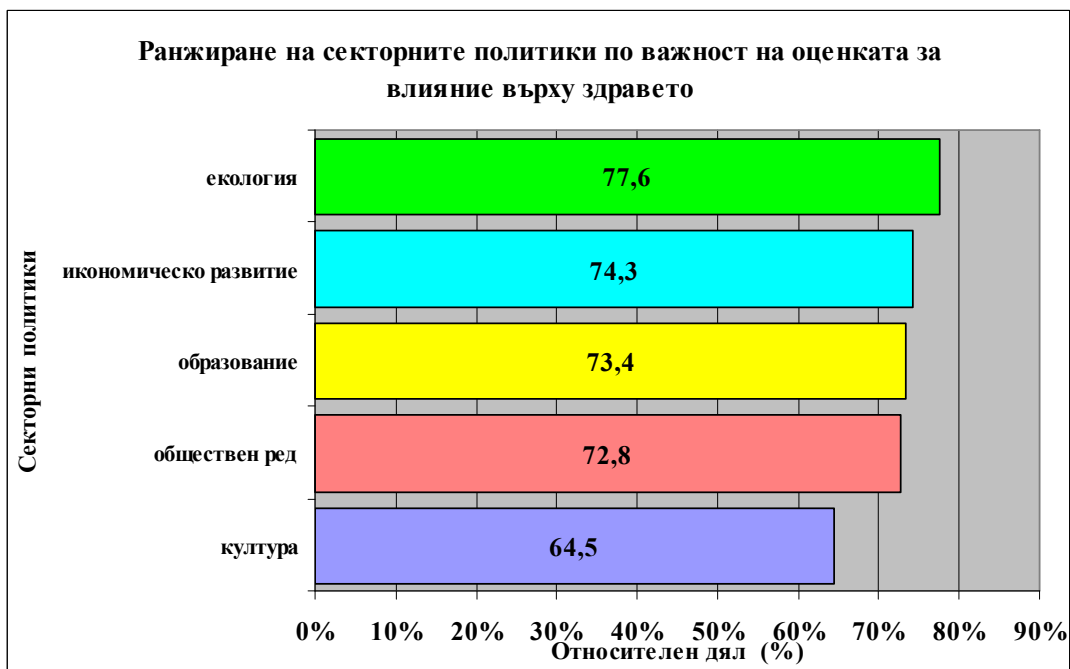
5.2. Въздействие на секторните общински политики върху здравето: оценка на гражданите за влиянието на екологичните проблеми, образованието и общинските политики в областта на културата, икономиката, обществения ред и сигурността върху здравето

ó (74,3%).

š

ö š

ö (фиг. 10).

Фиг. 10. Ранжиране на секторните политики по важност на оценката за влияние върху здравето

5.2.1. Устойчиво развитие на общината

6 270 (80,6%)

(=0,001)

(фиг. 11).

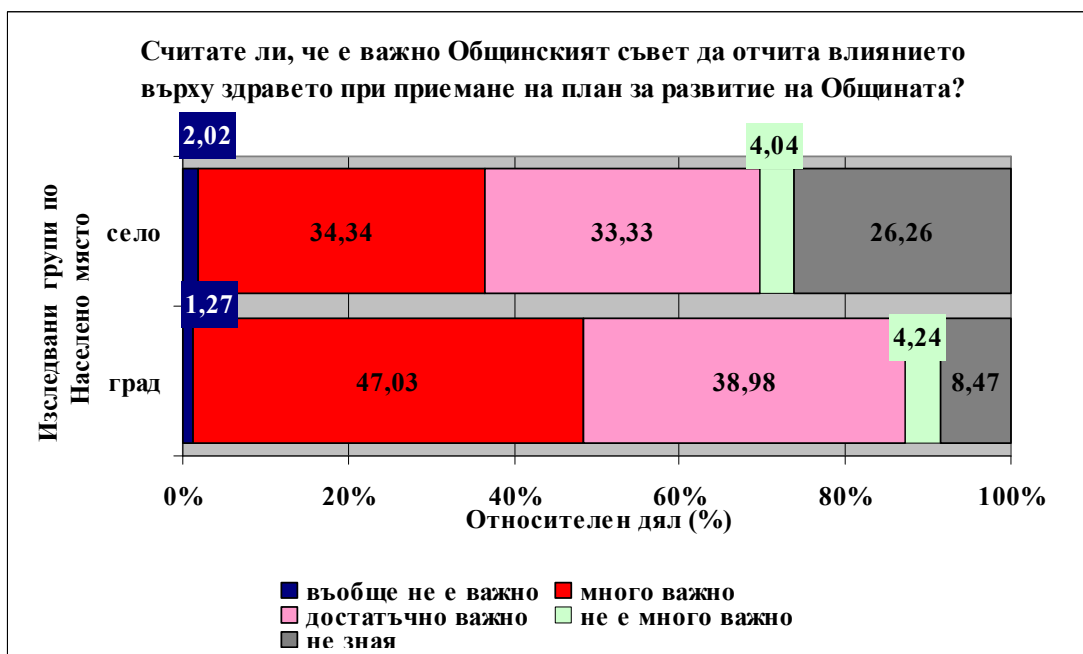
5.2.2. Физическа среда (околна среда и сигурност)

61 (18,2%)

76 (22,7%)

6 317 (94,6%)

8 (2,4%)

Фиг. 11. Влияние на местоживеенето върху мнението на респондентите за необходимостта Общинският съвет да отчита влиянието върху здравето при приемане на план за развитие на Общината

Шумовото замърсяване

ó 259

(77,3%)

š

ö

š

ö.

61 (18,2%)

116 (34,6%),

ó 80 (23,9%), 78 (23%)

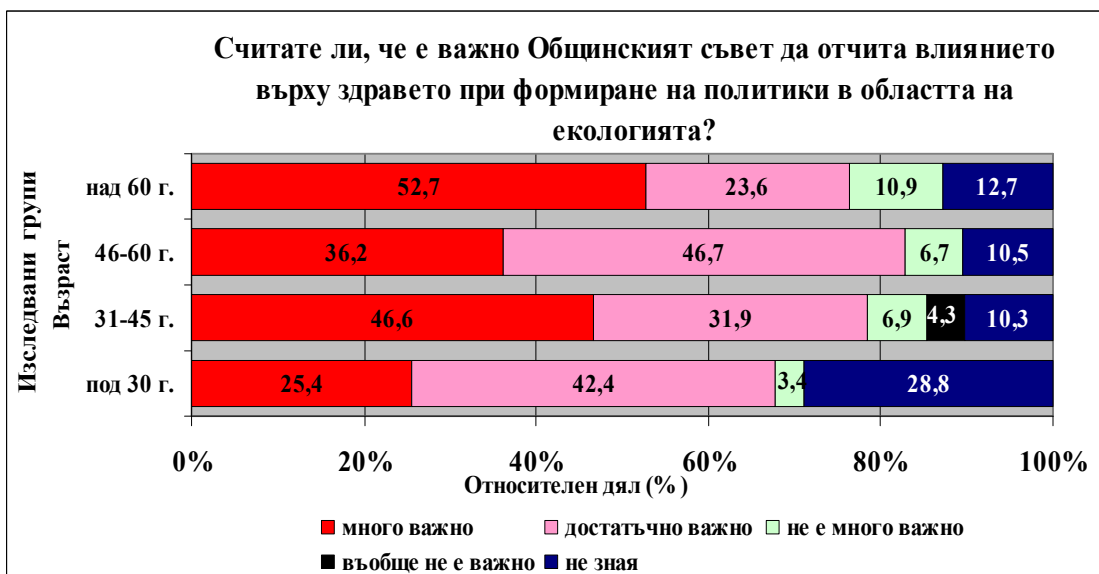
260 (77,6%)

47 (14%)

(< 0,001)

(фиг. 12).

265 (79,1 %)

Фиг. 12. Мнение относно важността Общинския съвет да отчита влиянието върху здравето при формиране на политики в областта на екологията, в зависимост от възрастта на респондентите

5.2.3. Социална среда (образование, култура, свободно време)

ó 228 (68,1%) -

š ö š

ö.

319 (95,2%)

ó 186 (55,5%)

(=0,003)

228 (68,1%)

, 80 (23,9%)

5.3. Нагласи за участие при създаване на политики на общините в областта на общественото здраве

131 (39,1%)

, 132 (39,4%) ó

6. Концепция за здравна политика на общинско ниво

задача 6

резултати:

- ⇒ подобряване на здравето на населението чрез създаване на условия за увеличаване продължителността на живота в добро здраве;
- ⇒ намаляване на неравенствата в здравето;
- ⇒ повишаване на значимостта на въпросите на здравеопазването в политическия дневен ред на общината;
- ⇒ осигуряване на съгласуваност и реализиране на приоритетите на общественото здравеопазване на общинско ниво;
- ⇒ осигуряване на условия за активно участие на местните общности в процесите на вземане на решения в областта на здравеопазването.

III. ОБСЪЖДАНЕ НА РЕЗУЛТАТИТЕ

е ,

, .

1. Нормативни възможности на местните органи на управление за разработване на общинска здравна политика

,

.

-

ó

,

,

,

,

,

,

,

,

,

.

Lyons (2007)

-

§

,

,

,

šPlace – shaping: a shared

ambition for the future of local government”,

,

-

82%

-

-

.

2. Участие на гражданите в приемането на решения на местно ниво на държавната власт и съществуващи механизми на взаимодействие на общината със структурите на гражданското общество

Larson (1994)

3. Анализ на секторните политики на общините, оказващи влияние върху здравето

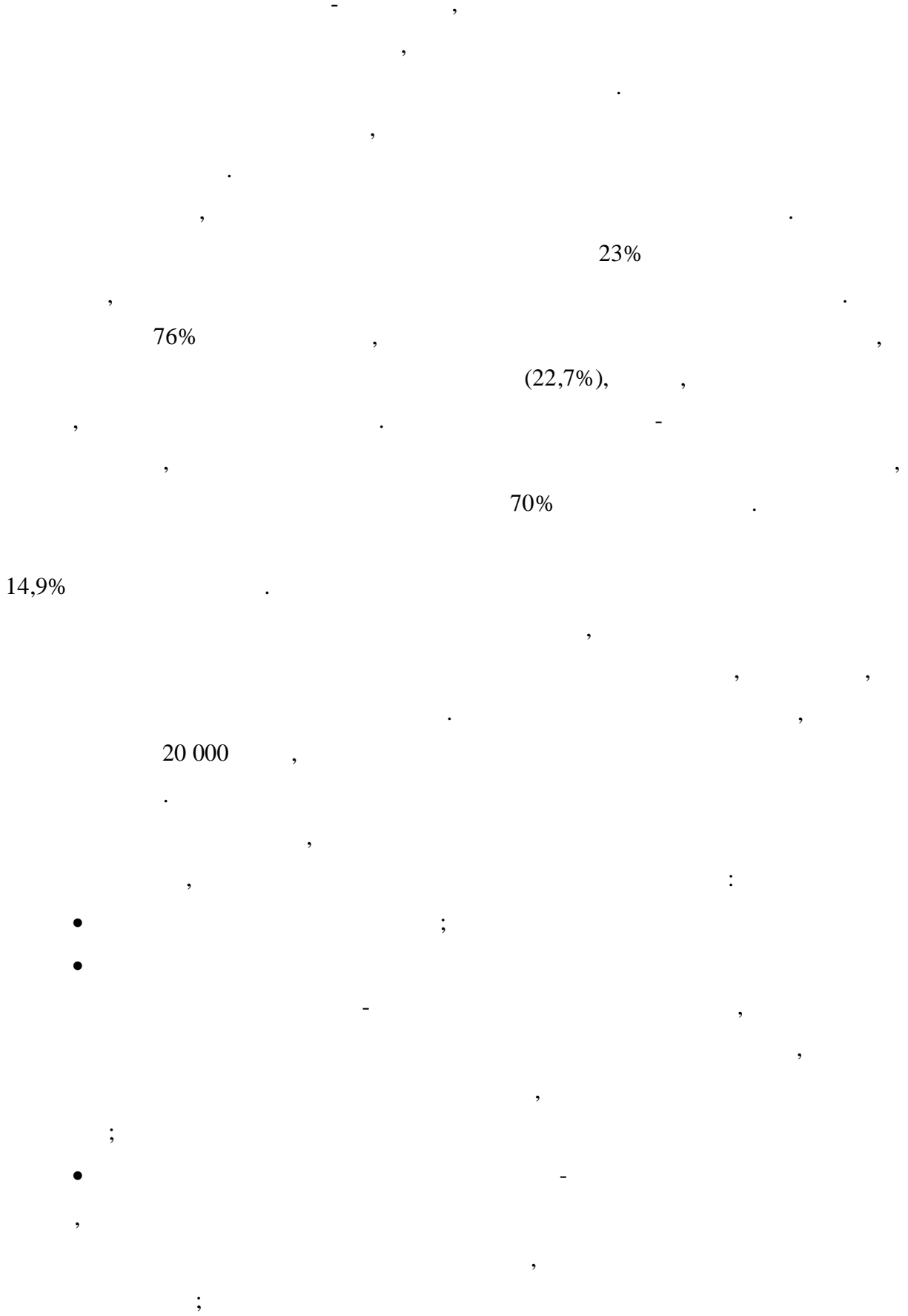
. 2015 . *Public health Opinion Survey*,
Local Government Association 2013 ., 98%

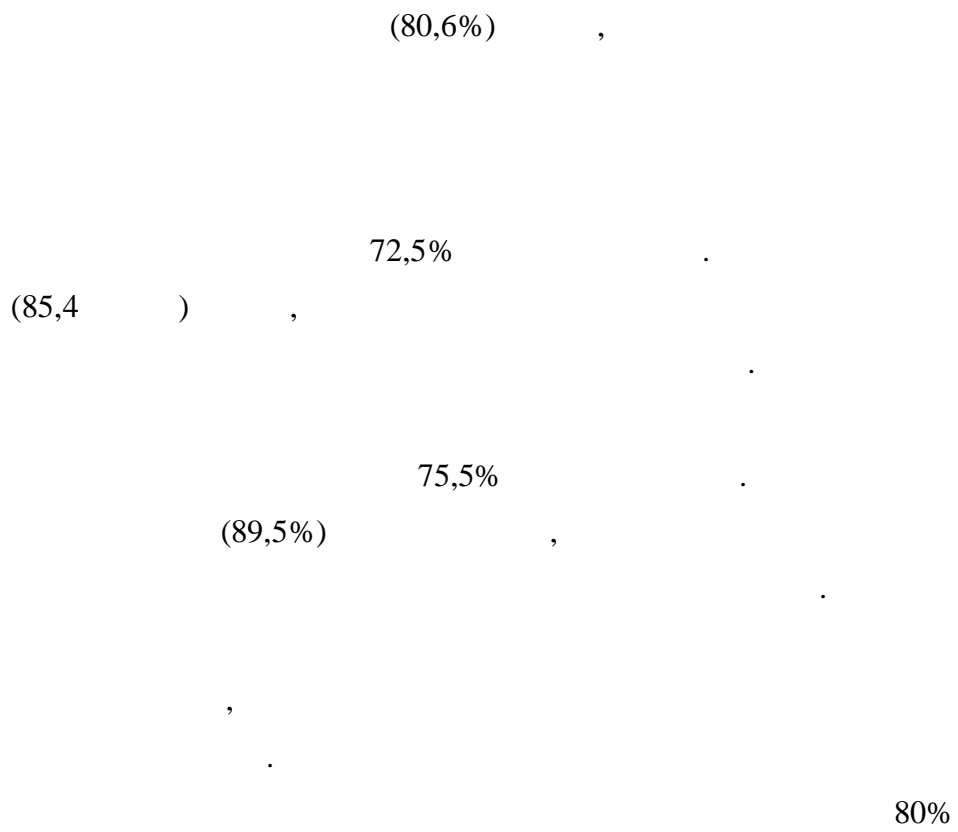
(67,7%)

74,4%

š

ö,

Public value, citizen expectations and user commitments (2006).

ИЗВОДИ

1.

2.

3.

4.

5.

ö,

6.

7.

8.

š 2020ö

9.

ПРЕПОРЪКИ

§ 2020ö

-

:

:

Към Народното събрание:

1. -
2. .

Към Министерски съвет:

- 1.
- 2.
3. § ö.
- ,
:
ó
, ó ó
4. ,
- :
,

Към Министерство на здравеопазването:

1.

2.

Към общините:

1.

2.

3.

4.

5.

Към университетите:

1.

2.

ПРИНОСИ

Приноси с теоретико-познавателен и методичен характер:

1. ,
 ,
2. .
 , , ,
3. ,
 .

Приноси с потвърдителен характер:

- 1.
2. (,
)

Приноси с приложен характер:

- 1.
- 2.
- 3.
4. ,
5. ,

**СПИСЪК НА НАУЧНИ ПУБЛИКАЦИИ И СЪОБЩЕНИЯ, СВЪРЗАНИ С
ДИСЕРТАЦИОННИЯ ТРУД**

1. Velkova, Angelika S., Paulina H. Kirova. Health indicators and municipalities strategic planning, abstract Journal of Biomedical and Clinical Research, Vol.7, 1 Suppl.2, 2014, p.67
2. Velkova, Angelika S., Paulina H. Kirova. Health indicators and municipalities strategic planning, abstract Journal of Biomedical and Clinical Research, Vol.7, 1 Suppl.2, 2014, p.67
3. Velkova, Angelika S., Paulina H. Kirova. Health indicators and municipalities strategic planning, abstract Journal of Biomedical and Clinical Research, Vol.7, 1 Suppl.2, 2014, p.67
4. Velkova, Angelika S., Paulina H. Kirova. Municipalities and health ó sitizenø expectations about local health policies, abstract Journal of Biomedical and Clinical Research, Vol.7, 1 Suppl.2, 2014, p.67
5. Kirova P., Health indicators and municiplityø strategic planning, Journal of Biomedical and Clinical Research, Vol.8, Suppl.1, 2015, p.33
6. Velkova, Angelika S., Paulina H. Kirova. Health indicators and municipalities strategic planning, abstract Journal of Biomedical and Clinical Research, Vol.7, 1 Suppl.2, 2014, p.67

Други публикации

1. Velkova, Angelika S., Paulina H. Kirova. Health indicators and municipalities strategic planning, abstract Journal of Biomedical and Clinical Research, Vol.7, 1 Suppl.2, 2014, p.67
2. Velkova, Angelika S., Paulina H. Kirova. Health indicators and municipalities strategic planning, abstract Journal of Biomedical and Clinical Research, Vol.7, 1 Suppl.2, 2014, p.67

S U M M A R Y

ANALYSIS OF THE MUNICIPAL POLICY'S IN THE FIELD OF PUBLIC HEALTH IN REPUBLIC OF BULGARIA –NOW AND FUTURE PROSPECTS

Background: Policy "Health 2020" is based on the values enshrined in World Health Organisation's Constitution: "The highest attainable standard of health is a human right". It identifies the importance of local strategies for action aiming to "significantly improve the health and well-being of populations", because good health is vital for economic and social development. Consideration of health as a crucial determinant in the approval of Urban Development will ensure that local authorities play an even more important role in promoting health and well-being. International experience demonstrates that local authorities in many countries place health in the core of their strategic planning aiming to create and improve a health-supporting social and physical environment.

Aim: The aim of this study is to investigate the role of local authorities in the field of public health and their ability to create and implement municipal health policies. Also, to propose methodical approaches for health impact assessment and local healthy strategies.

Material and methods: Two comprehensive sociological surveys, including representatives of municipalities in Bulgaria and citizens in Pleven municipality, were conducted between February and May 2013. Data were collected by legislation and documentary review and self-administered questionnaires among 264 municipalities and 400 citizens.

Results: The study found, that Bulgarian legislation does not recognize the lead role of local authorities in the field of public health. National strategic documents in the area of public health do not provide any integrated frame with shared vertical and horizontal responsibilities for improving health of population. Statistical data about population's health status are provided by National Statistical Institute only to regional level. However local government is responsible for the provision of most other services to their citizens and are obliged to adopt local plans in almost all areas of development. One-fifth of the 101 municipalities, which run municipal hospitals and medical centres carried out health promotion programmes. The majority of municipalities (85.7%) do not have any health strategies.

At the same time, we have established that municipalities comprehend the impact of Central Government's Policy on urban health and well-being and express willingness to share Central Government's responsibility for achieving better health for their citizens.

Citizens are aware that local policies and decisions have a very significant impact on economic, social and environmental factors, affecting health and well-being. Therefore municipalities should play a key role in improving and protection health. They wish to co-operate with municipalities in the creation of local health policies.

Conclusions: Municipalities represent government on a familiar, local level, and are democratically accountable to their citizens. We have established that municipalities are fully aware of Central Government's policy impact on community health and well-being and have expressed willingness to share government's responsibility for achieving better health for their citizens.

Central government should

- Decentralize responsibilities and resources for commissioning public health services to local authorities
- Recognize their potential for improving and protecting public health
- And encourage them to put health at the core of their policies.

An important challenge for Bulgaria is to raise awareness among local government elected members and officers, of health inequalities and the key role of health, while building their capacity, capability and confidence to address them.

Key words: health, municipality, health policy, citizens, health impact assessment